

El Centre Comercial de Belém: el preu d'un OVNI a la vora del Tejo

por Manuel João Ramos

Resumo: The participation of the architectural class in the multinational process of massively building generic urban sprawls dotted with temple-like structures that celebrate star members of the profession tends to be justified by some contemporary thinking with the fallacious and loose argument that «it's a dirty job but someone has to do it».

The present paper, a fictional note on the recent tale of the rapacious and ruinous erection of one of such empty temples for the celebration of unbridled political power, is a take on this perspective.

El 'setting'

Portugal. Es tracta d'una illa feta de pedra-suro que es troba flotant parada a l'Atlàntic Nord-est, on fa molts segles varen arribar els supervivents d'una nau de tímids bojós, d'una QI manifestament profunda, és a dir –en termes aquàtics– molt més baixa que la mitjana de la superfície mundial. Sabem, a través d'estudis arqueològics realitzats per estrangers, alguna cosa del seu origen remot: descendeixen directament de la còpula sistemàtica entre l'Homo Sapiens i la Dona Neandertal en modalitat «follament per rapte». L'anàlisi de la pelvis femenina portuguesa antiga i moderna, mostra que foren els Homo Sapiens que follaven les dones Neandertal, i no a la inversa. Així que el seu patrimoni genètic, majoritàriament transmès per via femenina, és resolutivament Neandertal –un fet encara desconegut pels genetistes que reconstrueixen l'ADN grupal, el que no suposa cap problema donat que seria una descoberta sense cap utilitat científica ni comercial: a la humanitat Sapiens no li interessa massa l'estupidesa Sapiens·neandertal.

Portugal és citada com l'antípoda de l'illa Amaurota, a l'Atlàntic Sud-oest, i no solament per la seva posició geogràfica: quan els habitants d'Utopia (descoberts casualment per Gabriel Hitloideu, un portuguès que buscava certament altres coses, o que potser no buscava res d'especial i se'ls va trobar un dia sense voler) tallaren el fil que connectava la seva antiga península al continent americà per no patir les males influències dels seus veïns salvatges, els habitants primitius de Portugal continuaren sempre buscant –sense èxit ni esperança– una connexió al continent europeu mitjançant ponts imaginaris.

Nota: els portuguesos, primitius encara ho són, però d'un tipus especial ja que al contrari dels descrits per un francès amb nom de pantalons mai intentaren resistir-se obstinadament a la història, per les raons explicades a dalt: una qüestió de QI. La prova és que a causa del baix QI els portuguesos no han pogut acumular mai la consciència col·lectiva necessària per a construir ponts imaginaris.

Tejo. Un riu que transcorre per l'Oceà gràcies a les característiques mil·lenàries de les seves aigües que, naixent a Almaraz, són brillants i naturalment radioactives, cosa que explica la seva textura i comportament: igual que l'oli, no es barregen amb l'aigua salada i travessen l'Oceà atretes pel suro que absorbeixen a la part oriental de l'illa Portugal. En una localitat, Vila Nova da Barquinha, les aigües del Tejo reben una concentració natural de residus cel·lulósos d'un arbre endèmic portuguès anomenat eucaliptus que,

miraculosament li canvien la composició de forma que, en arribar a l'estuari, a la part occidental de l'illa, ja estan preparades per barrejar-se amb l'aigua salada. Tot plegat, un bell testimoni de la capacitat transformativa de les coses de la natura. Es diu que el seu color brillant mai desapareix del tot.

Lisboa. Hi ha qui assegura que es tracta d'una ciutat, d'altres prefereixen catalogar-la com un pantà on, en el seu punt culminant –i més baix en termes psicològics– l'heroi xipriota Ulisses va perdre la seva potència sexual. Lisboa resulta d'una amalgama molt mal resolta de la paraula Barcelona: ja fou provat que la «n» va desaparèixer a causa de l'aglutinació lingüística característica del dialecte portuguès; i la transformació de «Barc·e» en «Lisb·e» no té explicació racional possible, almenys en els termes i les condicions cognitives específiques de la neurologia del cervell Sapiens, pel que s'ha atribuït a la influència Neandertal –tot assenyalant la creativitat d'aquest estrany salt fonètic, una creativitat sense objecte ni interès estètic– ontològic: que no resulta d'un compromís condicionant amb estructures fonològiques, segons Trubetzkoi, un lingüista que mai va estudiar portuguès.

Lisboa és un munt d'habitacions on viu la millor, o segons alguns, la pitjor part dels habitants de l'illa, no perquè busquessin el millor emplaçament geogràfic-climàtic de l'illa per a viure-hi conjuntament, sinó perquè simplement van trobar-s'hi per pura casualitat. Lisboa es troba a la vora del Tejo, al mateix punt on les seves aigües es barregen amb l'oceà, el que explica moltes coses.

Els personatges

Aníbal Cavaco (Silva, que no és un cognom sinó l'identificador «-nímic» d'herència portuguesa). N'Aníbal és el corol·lari de la portugalitat dels portuguesos. La seva imbecilitat és elogiada i apreciada per la totalitat dels habitants de l'illa. Com tots els que viuen a Lisboa, va néixer fora, al Sud-Sud (és aquesta una estranya característica d'un munt de gent: ningú neix a Lisboa, ningú mor a Lisboa). Molt aviat durant la seva infantesa es va convèncer a sí mateix que el seu nom –Aníbal– el destinava a alguna cosa, però aquestes ambicions són impossibles de relacionar amb el fet que va acabar esdevenint primer ministre i, més tard, president de Portugal. Es tracta de casualitats que només la il·lògica Sapiens-neandertal és capaç de produir. El seu cognom deriva d'un instrument molt portuguès: el *cavaquinho* (una guitarra molt petita que genera un so horrible). S'explica que una caixa de guitarres andaluses amb destinació a la Xina van caure a les aigües de Cadis, liofilitzant-se en la seva deriva marítima fins arribar a Portugal –si l'illa no estigués tant propera del continent (és ben a prop malgrat que els seus habitants ho ignorin), les guitarres s'haurien reduït fins a dimensions microscòpiques impossibilitant la seva descoberta i maneig per part dels portuguesos.

N'Aníbal és un clon –un experiment científic produït per un equip de socio-genetistes d'origen alemany al nord d'Anglaterra. Aníbal fou raptat i enviat a Vella York per agents secrets que durant anys van subministrar-li cultures de bacils provinents del líquid amniòtic recuperat de les botes elàstiques d'un antic porter de la Gare Saint Lazare a París. Aquest darrer, conegut a Portugal com Salazar (a causa de l'aglutinació lingüística ja referida) fou un migrant il·legal Sapiens-neandertal a París que als anys vint del segle vint, malgrat ser reconegudament eunuc, es va tornar la mare dels portuguesos durant quatre segles –cal dir que els portuguesos no tenen una noció molt precisa del temps històric, ni tampoc del mític.

No se sap com aquest tal Salazar va arribar a París, ni de quina forma els agents d'una secció secreta dels serveis secrets han mantingut un ferri control hipnòtic sobre la seva petita ment durant aquests quatre-cents anys. Sí que se sap que el seu anti-americanisme primitiu resultava d'una manipulació ventríloqua o bé d'una condició d'ecològia alimentada subliminàrment a través de missatges secrets.

Per tal de fer possible la comprensió d'aquests missatges pel diminut cervell de Salazar, els agents dreyfusians els barrejaven amb paraules d'un clon espanyol creat per espies alemanys, al que batejaren amb l'estrany nom de General Franco (de Franck, un nom comú a l'Alemanya dels anys vint del mateix segle vint). Aquest Aníbal ha ostentat una posició que li ha permès distribuir sumes envejables d'un tresor, caigut a les aigües de l'oceà en caixes provinents d'un navili que sortia de Brussel·les amb destinació a Grècia. Això és, si més no, el que creuen els portuguesos, que no coneixen la posició geogràfica de la ciutat de Brusselas, que va aparèixer a les platges portugueses als anys vuitanta. Així, n'Aníbal va impulsar la cobertura quasi total de l'illa amb tapís fet de fonaments i d'asfalt, el que va propiciar que les indústries franceses i alemanyes comencessin a vendre als portuguesos patates i cotxes, respectivament, en una quantitat tal, que no hi ha avui a l'illa altra cosa que carreteres.

Aquest Aníbal, en un somni –subliminàrment controlat com hem dit ja per agents secrets– va veure la seva pròpia mort, on apareixia com un àngel tocant el *cavaquinho* sobre un núvol de plàstic mentre era idolatrat per generacions futures de Sapiens·neandertal. Els agents induïren Aníbal, en el seu somni, a implantar un fanal d'emissions electroacústiques de baixa qualitat però gran amplitud còsmica a Belém, una platja lisboeta des d'on els portuguesos han sortit sempre en la seva recerca continua d'Europa (es diu que per retrobar als seus desapareguts cosins Neandertal, o també que van viatjar per tot el planeta a causa de la seva manca total d'un mínim sentit de l'orientació). Resulta ser que el DNA cerebral Sapiens·neandertal fou magnetitzat per les moltes pedres-suro que els primers semi-homes usaven per cuinar la seva cèlebre sopa de pedra, el que juntament amb el peix alimentat a base de mercuri, és encara avui la base alimentària dels portuguesos –amb les patates franceses i els cotxes alemanys, és clar.

Aquest fanal fou enterrat a la sorra de Belém, en un espai buit que havia estat anys enrere el centre mateix de la més portuguesa manifestació d'autisme: un buit sense qualsevol interès urbanístic on es va realitzar el 1940, en plena guerra mundial, un extraordinari esdeveniment: l'Exposició del Món Portuguès, totalment desconeguda fora del món portuguès. A causa de l'aïllament insular, els portuguesos no tenien ni idea que el món civilitzat es trobava aleshores produint la més persuasiva declaració de la capacitat intel·lectual Sapiens per generar Desenvolupament (amb una gran D) *wagnerianament*, per mitjà de la destrucció quasi absoluta de tot i de tots, una intel·ligència fina i paradoxal impossible de comprendre per les primitives ments dels Sapiens·neandertal. Mentre les bombes dels Stukas alemanys queien sobre Varsòvia i sobre els milers de vianants parisencs que fugien per les carreteres cap al sud i cap a Dunkerque, els portuguesos s'extasiaven en una festa trista mirant pavellons de cartró i guix, on la gloriosa història del llegat Sapiens·neandertal al món, era exposada i beneïda masturbatòriament per la seva eufemística mare Salazar.

Vitorio Gregotti. És un alienígena originari d'un planeta llunyà que té la forma d'una bota no elàstica. En aquest planeta, els radis –un encreuament d'alienígenes de dos altres planetes (els enginyers i els decoradors)– són pseudo-humans sense cap, i què dirigeixen els seus ulls, excrescències dels mugrons, a guaitar continuadament el seu enorme melic, incapaços de dibuixar-lo amb les seves immenses mans. Són coneguts per arquitectes,

una espècie auto-centrada, auto-satisfeta, que es complau imposant a d'altres planetes les seves creacions imaginàries, que són com miralls en què es miren i gràcies als quals obtenen l'energia vital necessària per viure i expandir-se. Gregotti fou el capità d'una famosa nau alienígena construïda de vidres purs produïts per l'harmonia de les esferes celestes. En la seva deambulació astral, la nau es creuà casualment amb la trajectòria terrestre, just després de reabastar-se de formes ideals sense contingut, el combustible utilitzat per aquest tipus de vehicle còsmic i de rebre una Carta d'una divinitat grega (coneguda com la Carta d'Atenes. La nau, naturalment, fou atreta pel fanal d'emissions elèctrico-acústiques de baixa qualitat implantada a Belém, i va caure a la vora del Tejo. Estudis científics elaborats més tard per part d'estrangers, han pogut corroborar que les restes van deformar la nau espacial, i que el contingut de radioactivitat cel·lulòsica present a la sorra de Belém, va transformar immediatament el vidre pur en alguna cosa que s'assembla a un copro-ciment de superfície vitrificada per l'aire salat, i que evoca la mateixa pedra-suro que subverteix els pols magnètics, que alimenta als portuguesos i que fou descrita tantes vegades per Sara Mago, la dona espanyola, filla d'un migrant il·legal portuguès que va morir a Lanzarote.

L'alienígena Gregotti era públicament conegut com un incompetent, i de forma privada i al seu planeta, com un esquerrà. Les notícies de la seva incompetència mai arribaren, com és obvi, a Portugal, però el seu caràcter d'esquerres fou immediatament reconegut pels descendents d'altres alienígenes d'aquest planeta, que s'havien creuat amb Sapiens·neardentals portuguesos. Es va formar un tribunal en què aquests descendents d'esquerres (pagats per Aníbal, un home de dret, o de dretes) consagraven les destrosses de la nau caiguda com a centre espiritual de la glorificació del règim Anibalista.

Manuel Salgado. Juntament amb l'arxigeronte Nuno Portas (capità dels descapçats portuguesos), però amb més costats que ell, aquest arxidescendent molt conegut per no dibuixar del tot, i que en la seva infantesa va gestionar els contactes entre els ajuntaments comunistes i els banquers de la seva família (una aliança molt típica portuguesa), fou una peça fonamental en la producció del miracle que transformà l'OVNI convertit en copro-ciment, en un producte paradoxal de la comercialització de la cultura internacional per al consum portuguès, que finalment va rebre el nom de Centre Comercial de Belém. En Salgado, avui vicepresident de l'Ajuntament de Lisboa, i que també fou mediador dels processos d'adquisició immobiliària dels banquers de la seva família, així com santificador de l'endeutament autàrquic i nacional en benefici dels mateixos banquers de la seva família, va signar amb l'alienígena Gregotti l'atestat que certificava el miracle descrit en aquestes línies.

És important indicar que aquest miracle transformador fou un dels múltiples actes màgics que van fer desaparèixer el tresor del Licorne, un assumpte en què el seguici d'Aníbal es va especialitzar amb gran mestria. L'adaptació de l'OVNI a les in-necessitats de rebre Cultura a Portugal, va ser el pretext hitchcockià per dilapidar sumes absurdament grans de diners estrangers (de nacionals no n'hi ha, ni mai n'hi ha hagut, com ara sabem).

Antero Ferreira. Primer president del Centre Comercial de Belém (CCB), antic arxidescendent que va florir en temps de Salazar, és algú totalment oblidable si no fos perquè representa el testimoni de dos processos curiosos: un, el de la cooperació institucional entre esquerrans i dretans que caracteritza la polis portuguesa; dos, el de la presa de poder per part d'Aníbal juntament amb les famílies de banquers, sota la silueta lluminosa de Salazar. La creació del CCB s'acompanyà de la d'una fundació –una col·laboració públicoprivada se'n diu ara– amb un nom que, com tot el que envolta a la simbologia del Centre, evoca una rara narrativa masturbatòria que és la drogoaddicció

memorial comú dels habitants de l'illa, i que s'erigeix en pseudo-concepte operatiu d'una ximpleria sense límits, coneguda com *As Descobertas* (o, en català, «els descobriments»: La Fundació es diu, és clar, Fundació dels Descobriments).

As descobertas són l'epítom i el corol·lari de la portugalitat. Tot aquí passa per, finalitza en, o comença amb *as Descobertas*. Es tracta d'un (in)significant flotant, de l'equivalent portuguès de la noció de Buit en el Budisme, del Nul de Cantor. Són uns gens que omplen fins a l'últim racó del cap dels portuguesos, els quals es troben, com ja hem dit, tant increïblement buits, que sorprèn la profunditat del seu mínim QI- quocient d'ineficàcia de les operacions lògico-mentals.

Nota: es podria dir que no es just avaluar per comparació les funcions mentals de Sapiens amb les del Sapiens-neardentals. Però donat que els únics que es preocupen amb aquestes avaluacions són aquests últims, i que les seves capacitats lògiques no possibiliten l'aparició d'actes operatoris plenament lògics, no hi ha problema en continuar fent aquestes apreciacions sobre el QI portuguès, ja que jo ho sóc orgullosament.

El buit semàntic conegut com a «Descobriments» és en realitat una bombolla cancerígena hereditària que infecta des de fa segles –hi ha qui parli en mil·lennis– les sinapsis neuronals dels habitants de l'illa. No se sap si els bojós que varen aterrar en la nau original portaven ja aquesta dolença o si es va produir en contacte amb les aigües radio-cel·luloses del Tejo. En tot cas, és segur que els «Descobriments» varen néixer d'un sentiment de nostàlgia (*morriña*, en gallec, la terra d'origen dels bojós de la nau) originat per la infructuosa recerca d'Europa, la qual com ja hem dit, va conduir a moltíssims portuguesos sense sentit d'orientació (a causa del seu magnetisme particular) cap als més variats i sorprenents indrets del planeta.

Perquè així havia de ser, aquesta Fundació de les Descobertes no ha aconseguit cobrir mai els costos de construcció, de mantenició i, és clar, d'activació de les «activitats culturals» que suposadament li donarien la seva raó d'existir.

Així, el fet que els portuguesos estableixin una correlació de causalitat negativa entre «descobrir» i «cobrir» no és sorprenent, sinó que resulta absolutament normal ja que la il·lògica estructurada només pot existir quan es paga amb un residu de lògica estructurant. Molts estudis de connectivisme cognitiu-lingüístic, practicats per estrangers, s'han dedicat a aquesta temàtica específica en els darrers temps: els sistemes generatius que suporten les aptituds gramaticals del cervell humà, són genèricament símils, tot i que s'incorporin en el model les diferències admissibles i visibles del programari i del maquinari (en el tipus d'operacions mentals i en la complexitat variable de les circumval·lacions i xarxes dendrítiques en individus i poblacions diferents). Però la «cultura» –és a dir la reproducció nècia i no reflexionada de no-idees– i la «llengua» es complementen per produir i institucionalitzar la imbecil·litat col·lectiva d'una comunitat local o d'una nació sencera. En particular, es demostra que la irregularitat sintàctica i la incertesa dels límits semàntics dels sintagmes d'una llengua, és responsable directa de quantitats exponencials d'errors en les operacions mentals, fal·làcies increïbles en les estructures argumentatives, i inadequacions molt problemàtiques entre significants, significats, conceptes i referents. La llengua portuguesa, que resulta d'un procés de degeneració i marginalització de les matrius llatina i àrab, subratllat per un profund aïllament a causa de la condició insular dels seus usuaris, és així –per alguns experts– el factor més rellevant i alhora més insoluble de la debilitat lògica dels habitants d'aquesta illa. Fet curiós és la seva ansietat nostàlgica per millorar: però la seva (la nostra) imbecil·litat, en comptes de focalitzar-se en la millora de la qualitat general de la llengua, ens impulsa a aprendre amb dedicació altres

llengües –que no s'utilitzen per a la comunicació interna i serveixen només per a una conscienciació ennuvolada i individualitzada de la nostra condició il·lògica– el que explica l'èxit intern de manifestacions artístiques com el fado corrido («corregut») i la poesia existencialista.

Mega Ferreira & Joe Berardo. Són l'equivalent portuguès dels germans Dupont i Dupond. És a dir, al contrari d'aquests, Mega i Joe no són germans, no tenen bombí i no es repeteixen mútuament. Són una demostració més que l'ús d'equivalències és una operació propositiva impròpia en tot el que toca al portuguès.

Mega, de tant degustar gastronomia nacional, es va fer home-suro de flotació garantida, però d'un tipus molt assenyalat: tot i gros continua gaudint de l'extremada subtileza de passar per entre les gotes de pluja sense mullar-se. Com Salgado i els altres, no sap fer res d'útil, una condició indispensable per tal de tenir èxit a l'illa. Per això va ser director de la segona edició de l'Exposició del Món Portuguès, el 1998 (es va anomenar, per no repetir, Exposició Mundial de Portugal), i administrador de milers d'iniciatives financeres amb la paraula «cultura» enganxada a la solapa. És un estrany, setciències, incapaç i xerraire. És des de fa molt, el president actual i futur del CCB.

Joe, igual d'estrany, setciències, incapaç i xerraire, va vendre una col·lecció d'art moderna que no era seva i la va dipositar al ventre de l'OVNI, rebent a canvi bilions de l'Estat (mal dit: no hi ha Estat a Portugal, només Instat). Joe, el maderès, va ser en la seva infantesa un quadriller bergant, i traficant d'armes a Sud-àfrica. No sap parlar portuguès, perquè simplement no sap parlar. És la il·lustració més perfecta de la dinàmica interna dels cinc principis de l'estupidesa humana establerts per Carlo Cipolla.

Junts, Mega i Joe són voraçs apoderats de la Santa Iniquitat, patrona de tot el que té a veure amb les «activitats culturals» a Portugal. Quan l'illa s'enfonsi en les insondables profunditats del No-Res - el que, segons informen experts estrangers, passarà demà cap a les tres de la tarda - tots dos baixaran resolutius a liderar l'avantguarda de la nació.

El plot (molt petit, típic de la petitesa Sapiens·neardental):

1. Aníbal somnia.
2. Neix l'obra del fanal.
3. L'OVNI cau sobre Belém, un buit negre de la memòria històrica portuguesa i de milions d'europeus.
4. És transformat en botiga de venda de «cultura» en un estil brutal-luxós, però ningú se'n recorda que 1) cal vendre alguna cosa, i 2) no hi ha públic consumidor de «cultura» a Portugal.
5. A causa de la fatal qualitat de l'obra i de la sorra plena de radioactivocelulositat salada, trenta anys és el límit temporal de l'esperança de vida útil que li queda al lloc. És a dir, li'n quedarien dotze més, però com que demà a la tarda Portugal s'enfonsa «tot està en el millor dels mons possibles», com diria l'Ingenu de Voltaire.
6. Tot això és mentida, com es va demostrar al final del somni d'Aníbal.

Bibliografia

Autheurcité, A. 2012. *Abused Bibliographies: Bibliographic referencing as a fallacious tool for intertextual appropriation of mystical academic authority.* Lloc: Somehow & Co.